

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**L. Celij Lacta[n]tij Firmiani christiano[rum] eloquentissimi
de opificio dei vel formatione hominis liber**

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

Colonie, 1506

VD16 L 56

De origine anime an sit Ca. xix

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70248](#)

cultatē sibi reliquit docendi hōiem futura p̄ somniū. Nā etiā histō
rie sepe testant̄ extitisse somnia. q̄rū p̄sens t̄ admirabil̄ fuerit euēt̄
et respōsa vatū nostrorū ex pte somniū astiterūt. Quare neq; sp̄ vā
sunt. neq; sp̄ falsa Virgilio telle. q̄ duas portas voluit eē somniōrū
Sed q̄ falsa sunt dormiēdi cā vident̄. que vera immittunt̄ a deo. ut
imminēs bonū aut malū. hac reuelatōe discamus.

¶ De origine anime an sit

¶ La. xix

Tlud q̄q; in questionē venire p̄t. Utrū ne aīa ex patre an
potius ex matre. an vero ex vitroq; generetur. Sed ego id
meo iure ab ancipiti vēdico. Nihil em ex his tribō ver̄ ē. q̄r neq; ex
vitroq;. neq; ex alterutroq; ferunt̄ aīe. Corpus em ex corpib; nasci
pt. qm̄ cōferit aliqd ex vitroq; De animis aīa nō p̄t. q̄r ex re tenui t̄ in
cōprehēsibili nihil p̄t decidere. Itaq; ferēdaz aīay rō vni ac soli deo
subiacet. Deniq; celesti sum oīs semine oriūdi. Omnib; idē ille pa
ter est. ut ait Lucreti. Nā de mortalib; nō p̄t quicq; nisi mortale ge
nerari. Nec putari pater debet. q̄ transfundisse aut inspirasse aīam de
sua nullo mō sentit. nec si sentiat. qn̄ tñ aut qn̄ id fiat habeat aīo
cōprehēsum. Ex q̄ apparet nō a parentib; dari aīas. s; ab uno codē
qz oīm deo patre. q̄ legē rōneq; nascēdi tenet solus. siqdē solus effi
cit. Nā terrēi parētis nihil ē. nisi vt humorē corporis in q̄ est materia
nascēdi cū sensu voluptatēmittat vel recipiat. t̄ citra hoc etiā op̄
humoris isti hō resiliit nec ampli quicq; p̄t. ideo nasci sibi filios
optat. q̄r nō ip̄i faciūt. Ecetera iā dei sunt opa. sc̄ cōcept̄ ip̄e. t̄ corpo
ris iformatio. t̄ inspiratio aīe. t̄ partus in columis. t̄ quecūq; rei
ceps ad hominē cōseruandū valent. illius munus est q̄ spiramus
q̄ viuum q̄ vigem. Nā p̄terq; q̄ ipsi bñficio in columis sum̄ coz.

D iii

pore. et quod victum nobis ex varijs rebus subministrat. sapientiam quoque
homini tribuit. quod terrenus pater nullo modo dare potest. Ideoque et de
sapientibus stulti. et de stulti sapientes sepe nascuntur. quod quidam fato ac sy-
deribus assignantur. Sed non est nunc locus de fato dissenseret. hoc diceresta-
ris est. quod etiam si astra efficiuntur rerum continet. nihilominus omnia a deo fi-
eri. quod astra ipsa et fecit. et ordinavit. Inepti ergo quod hanc potestatem deo
destrahunt et operi eius attribuunt. Hoc igitur dei munere celesti atque pre-
claro an ut amur in nostra voluntate potestate. Hoc enim concesserat ipse
hominem virtutis sacramentis religauit. quod virtus posset adipisci. Dedit ei
et constituit aduersarii nequissimum et fallacissimum spiritum. cum quod in hac
terrestri vita sine villa securitas requiri dimicaret. Cur autem deus huc
vexatorum generi hominum constituerit. breuiiter expona

Cur deus dedit spiritum temptatore

Cap. xx

Nonne omnia diversitate voluit esse. ideoque vulgo non ape-
riuit veritatem. sed eam paucissimis reuelauit. que diversi-
tas omne arcanum mundi continet. Hec est enim quod faciat virtutem quesitam
non modo esse. sed ne apparere quod est. quod virtus esse non poterit. nisi fuerit
compar aliquid. In quod superando vim suam vel exerceat. vel ostendat. Nam
ut Victoria constare sine certamine non potest. sic nec virtus quod est ipsa sine ho-
ste. Ita quod virtute dedit homini. statuit ei contrario inimicum. ne vius
ocio torpens naturam suam perderet. Luius omnis ratio in eo est
ut concussa et labefacta firmetur. nec aliter ad summum fastigium
possit venire. nisi prudenti manu semper agitata. se ad salutem suam
dimicandi tenore fundauerit. Noluit enim deus hominem ad im-
mortalem illam beatitudinem delicato itinere peruenire. Daturus er-
go virtutem. dedit hostem prius. quod animis hominum cupiditates et vitia im-